

ERDÉLYI GAZDA

ÁLTALÁNOS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG:

Kolozsvárt, belközép-utca 11. szám,
hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzandók.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Előfizetési ára: egész évre 4 frt, félévre 2 frt.

Az erdélyi gazdasági egylet tagjai ingyen kapják

KIADÓHIVATAL:

Kolozsvárt, belközép-utca 11. szám,

ide küldendők a hirdetések, mindennemű mellékletek, előfizetési és hirdetési pénzek, valamint a reclamatiok.

Hirdetések a legolcsóbb árszabály szerint vétetnek fel.

TARTALOM.

Körültekintés. Sz. P.

A gyümölcs termelés a chicagói világkiállításon.

A vetések állása és mezőgazdasági állapot.

Egyleti élet.

Az erdélyi gazdasági egylet igazgató-választmánya f. hó 27-én ülést tartott.

Irodalom.

Adácsi, Aquarellek és Croquica gazdasági életéből. — „Építkezők és építő iparosok könyve.” — A „Gazdák Évkönyve” 1893—94. hatodik kötete.

Rövid szakközlemények.

Burgonya és szalma etetése. — A zöldtrágyázásra szánt növények. — A búkkönyvmag és szalma etetése. — Mi a védőoltás lépfene és sertés orbáncz ellen? — A fejős tehenekül szánt borjak fölnevelése.

Vegyesek.

A görgényzentimrei erdőőri szakiskola. — Szüreti kilátások Magyarországon. — Kivonat. — A peronoszpóra ellen. A szőlő újabb pusztítója.

Piaczi értesítő.

Hirdetések.

Körültekintés.

(A román vámszerződés ismét kísért. — A hamis borok gyártásának eltiltásáról szóló törvény végrehajtására kiadandó miniszteri rendelet. — A takarmány kiviteli tilalom megszüntetése. — Heremag értékesítési ügy. — A zsuki lóversenyek.)

Az e hó 22-én Bécsben tartott közös miniszteri értekezleten — mint a fő és székvárosi lapokból olvassuk — egyebek mellett, újabbban fölmerült megint Romániával a kereskedelmi és vámszerződés megkötésének kérdése. Megállapították az egyrészt Oroszországgal, másrészt Romániával legközelebb újra felveendő szerződési tárgyalásokra vonatkozó utasítások.

Az orosz kormányának néhány héttel ezelőtt beérkezett jegyzékére, a mely az Ausztria-Magyarországgal kötendő legtöbb kedvezményt biztosító szerződésre vonatkozott, most már a választ küldik el Ausztria-Magyarország részéről az orosz kormányhoz.

Igy a Romániával esetleg megkötendő szerződés tárgyában, előreláthatólag, rövid idő múlva újra kezdetüket veszik a szóbeli tárgyalások.

Már alkalmunk volt ezen év tavaszán kifejezést adunk annak, hogy mi az egész Magyarország, de kivált hazarésük érdekéből a Romániával való szerződés megnyitását nem óhajtjuk, mert abból semmi előnyt és hasznot nem látunk. De ha mégis megkötetnék a szerződés, azt csak azon az alapon

véljük létrehozhatónak, a mint az erdélyi gazdasági egyletnek ez ügyben ugyancsak a tavaszon, a földmívelési miniszterhez intézett emlék iratában kifejtetett, mely annak idején lapunkban is közölve volt.

Szóval, ha állattenyésztésünk és mezőgazdaságunk a román verseny által nem lesz veszélyeztetve és igen örülnénk ha földmívelési kormányunk ilyen értelemben foglalna állást a tárgyalások alkalmával.

A budapesti kereskedelmi és ipar kamarának október 24-én tartott teljes ülésében tárgyalás alá került ama szakértekezlet jelentése, mely a mesterséges borok készítésének és azok forgalomba hozatalának tilalmazásáról szóló 1893. évi XXIII. t. cz. végrehajtása iránt kibocsátandó rendelet tervezetének tárgyalására kiküldetett. A szakértekezlet a rendelettervezetet több irányban módosítandónak tartja és a jelentésben indokolva sorolja föl az általa javasolt módosításokat. Így a must cukrozására fölhasználható anyagok között megnevezett „süvegcukor” helyett „finomított répacukor” elnevezést ajánl fölvenni; ugyanezen anyagok közül a szőlő vagy gyümölcscukrot, ugyszintén a mézet kihagyandónak véli; az ugyanitt fölvetett külföldi mazsola mellől a „külföldi” megjelölést törölni javasolja; a szomorodni bornak és a tokaji aszúnak cukrozását föltétlenül eltiltandónak tartja. A savtartalom pótlását a borkön és borkősavon kívül még csersavval, citrom- és almasavval is megengedni javasolja. A bor derítésére és kénezésére csakis ártalmatlan szerek alkalmazását tartja megengedhetőnek. Megengedni javasolja, hogy a bor festésére két ártalmatlan növényi anyag, a caramel és a zaffor fölhasználathassék. Kimondandónak véli a rendeletben, hogy a pezsgő csakis a gyáros nevének és telepének megjelölése mellett legyen forgalomba hozható, hogy továbbá a pezsgőgyártáshoz fölhasznált likör kizárólag tiszta borból és a megengedett cukorneműekből készíthessék. Törölnönek tartja a rendeletben foglalt azon meghatározást, a mely pezsgőnek műösi azt az italt is, a melybe a szénsav mesterséges uton vitetett bele, az ilyen italok forgalomba hozását csak a pezsgőtől eltérő elnevezés alatt javasolja megengedni. A törkölybor és csiger vagy lőre készítésére és forgalomba hozására nézve a rendeletben foglalt korlátozásokat kiterjeszteni javasolja oly irányban, hogy ez italokat mindenki csak saját törkölyterméséből állíthassa elő; hogy továbbá azokban a természetes bor alkotórészei egyenlő arányban meglegyenek és hogy ezen italok készítése és forgalomba hozása hatóságilag ellenőriztessék. A rendeletben foglalt borvidék-b osztást a borok minőségének, valamint az értékesítésük körül régóta keletkezett kereskedel-

mi szokásnak megfelelően átalakítani javasolja. Az esetre, ha valaki ellen a törvény áthágásának gyanuja alapján vizsgálatot indítanak, ezt a föltűnés lehető elkerülésével és oly módon javasolja megejteni, hogy a kereskedők üzleti titkai nyilvánosságra ne hozassanak. A gyanúsított félnél talált italból vett mintákat gondosan megőrizni, azok megvizsgálását pedig rövid idő alatt fogantatosítani javasolja. Végül kimondandónak tartja, hogy marasztaló ítéletet a vizsgáló bizottság csak az esetben hozhasson, ha a kebelében működő hivatalos vegyész a gyanús bort mesterségesnek minősítette. A teljes ülés a szakértekezlet jelentéséhez hozzájárul és a rendelet végleges megállapítása céljából e hó 30-án tartandó értekezletre Jálies Kálmán kamarai tagot küldi ki

A magnak hagyott here már lekerült a lábáról hazarészünkben is. Bárha a virágzaskor rossz idő járt és a termékenyülés sok helyt hiányosan történt, azért az idei termés kielégítőnek mondható. A mi kivált általában a mennyiséget általában illeti, erre elmondhatjuk, hogy vett értesüléseink szerint, annyi lőhere mag hazarészünkben, mint ebben az évben, még soha sem volt. S minthogy az árak jól tartják magukat sok pénz, illetve sok millió frt. foly be here magért az erdélyrészi gazdák zsebébe.

Az árak ugyan az utobbi időben hullámszó alatt állottak, ámde azért még mindég elég magasak: nagy szemű heremag mázsája 72—75 frt, kis szemű 65—68 frt.

Mind a mellett is a legjobban járnak azok, a kik heremagjukat az erdélyi gazdasági egylet tisztító raktárába küldik és ott aranka mentessé tisztítatják s állami plombbal lezárattják, mert az ilyen áru értéke több százalékkal emelkedik és mindig biztos vevőre talál.

Az erdélyrészi farka vadász társasága hó 29-én és november 5-én tartja Zsukon szokásos őszi lóversenyét, mely igen szép sikerűnek ígérkezik.

Kétségtelen, hogy a díjak sokasága egyik leg-hatalmasabb tényezője a sikernek, de másként nagy foku az érdeklődés is. Ezt igazolja a versenyre történt számos nevezés, a mi lótenyésztésünk üdvös fellendülését eredményezi. Ezért a farka vadász társaságot illeti az érdem és elismerés.

Sz. P.

A gyümölcs termelés a chicagói világkiállításon.

Möllers dentscher Gärtner-Zeitung-ja az alábbi közleményt átengedte a pomologische monatshefte részére, érdekességénél fogva nem mulasztottuk el, hogy olvasóinkkal is meg ne ismertessük.

Elsőrendű

műtrágyák.

Egeresi gipsz-, műtrágya- és vegyi termékek gyár (KRAMER J.)

ajánlja: párolt csontliszt szuperfoszfát, Thomas salak, egeresi trágyafősz, chilisalétrom és egyéb különleges műtrágyatermékeit szavatolt tartalom mellett. — Talajjelmezések díjmentesen eszközöltetnek. — Mindennemű felvilágosítással és részletes árjegyzékkel szolgál a gyár központi irodája, Budapest, V. Dorottya-utca 9. sz. alatt, a hová a levelek és rendelések intézendők.

10 (44—52)

SZUPERFOSZFÁT.

Párolt csontliszt.

A chicagói vilákiállítás nagy kertészeti csarnokában rendezett növény kiállítás a mily mértékben nem tetszésével találkozott a szakférfiaknak épen úgy el kell ismerje minden kertész és minden látogató a csodaszép gyümölcs kiállítást, mely nagy vonzerőt gyakorol. Ezen osztályban egy ország sem nyújt annyit, mint Amerika. Más országok részvétele korlátozott és ezek közt ausztrália déli új wales országrésze a legkimagaslóbbnak nevezhető.

Közelfekvő okokból könnyű volt Amerikának a kiállítottak megmérhetlen tömege által felül emelkedni mind a többi országok fölé. Természetes ezen oriai részvét miatt annyival nehezebb ítéletet kockáztatni minden kiállított fajta jószágáról, mert e végből beható tanulmányok kellene magunkat szentelni, melynek kivitele a nyújtottak gazdagsága miatt meglehetősen hosszú időt venne igénybe.

Észak-amerika déli államaiban mindazon gyümölcsök mivelése lehetséges, melyeket nekünk (németországnak) dél Európa szállít. És mivel minden gyümölcsök friss, befűzött és szárított állapotban, a fajta tulajdonsága és érés ideje szerint, került a kiállításra, a kertészeti csarnok hátsó részén élénk táruzó kép rendkívül változatos és vonzerővel bír.

A gyümölcs fogyasztás itt észak-amerikában sokkal általánosabban kiterjedt mint odahaza. Itt minden munkás étkezése alkalmával tartogat magának egy vagy két gyümölcs fajt csemegéül, gyakran gyümölcs conserveket is. Egész télen át lehet friss almát elfogadható áron vásárolni és gyakran adatnak azok asztalra, épen a mint a szőlő is késő őszig kerül az asztalra. Nem csoda tehát, hogy ily oriai gyümölcs fogyasztás mellett mindenféle gyümölcsnemnek mivelése széleskörű érdeklődést kelt.

Valódi dísz és tartos gyümölcs a múlt évről, a kiállítás kezdetén volt kiállítva, idővel a kiállítás ezen szakasza folyton gazdagabb lesz. Naponta szaporodik még most is friss gyümölcs küldeményekkel, és a bíráló-bírák programmszerűen ítélnék felte.

Illinois állam az első szamoczáját két héttel ezelőtt*) küldte be, továbbá ribizkáját, egresét és málnáját valamint vad és cultivált szedréit. Szamoczái közt a legtöbb szép nagy gyümölcsű fajta volt. Épen úgy ezen ország egyes részeiből már az alma és körte is itt van. Ezen országnak van Kaliforniát kivéve a legnagyobb szélessége északról dél felé; szélessége megaladja a 400 angol mérföldet, ez okozza, hogy ugyanazon gyümölcsnek a fekvés szerint különböző időben érnek meg.

Bor is jó kapható ott és a legtöbb étterem asztalára kerülő szőlő hasonlóképp Illinois szőlőiben teremnek. A gyümölcs szállítása nagyon jeles. Üvegekben eltett gyümölcs kevés van, de annál több mult évi tartos gyümölcs. Az almák eltevésére legtöbbnyire jégházakban történik és viszonylagos olcsóságuk a tél folyamán is bámulatos.

Augustine ur ez ország gyümölcs kiállításának vezetője vázolgatta előttem, hogy mily buzgalommal természetik ott a gyümölcsöt.

Egy másik állam, a melyik olyan gyümölcsöt állít ki, mely németországba is behozható kaliforniától északra a nyugoti tengerparton fekvő Oregon állam. A kiállítás kezdetén az állványok nagy része üvegekkel voltak tele tömve, melyekben conservált gyümölcs volt. Alma és körte szeszben épen így cseresznye, szilva, szőlő és különféle bogyók, egy pár zöldség, burgonya és répák, természetesen minden jól kifejlett példányokban, talán gyakran a rendes nagyságon felül is. Hasonlóan találhatni diót és

más keménybőjű gyümölcsöt. Eleinte egy sor tányér volt látható tavalyi almával, melyek otthon jégházakban raktározottak és onnan küldettek ide. Mily sikereket érnek el a gyümölcs eltevésében, mutatja a gyümölcsök nagy tartossága és szépsége, melyek kiállítva vannak. Daczára a három hétig tartó hozatalnak a legtöbb gyümölcs frissen és a legkisebb folt nélkül érkezik meg. Oregon gyümölcs tenyésztői legtöbb figyelmet a szilva termelésre fordítanak, mely ott kitűnően díszlik. Elő bizonyosságát adja ennek az a gyűjteménye az aszalt szilvának, mely ládákban üvegfedéllel ott van. Az állam gyümölcs kiállításának elnöke Lewis ur mondotta, hogy kivált a szilva termelés az, mi nyugat ezen fiatal államában helyén van, és a legtöbb hasznot nyújt. Egy jól ápolt 6 éves szilva ültetvény (4 1/2 dollár fánként) 450 dollár acreként. 10 éves korban gyakraként fizetnek minden fáért 6 1/2 dollárt. Ezalatt természetesen csak egy szilva szüret gyümölcse van értve, ha az a kereskedőkhöz aszalva jutatjuk. A még nem művelt föld acre-e 10 dolláron megvehető, az illető ország kormányától a letelepedés és gyarmatosítás törvénye szerint átvehető mivelésre 1 dollár és 25 cent.-ért. Minden gyümölcs és zöldség egészen tökéletesen kifejlődik, mivel a klíma egészséges és kellemes törekvő ember jó otthont találhat, boldog, megelégedett életet élhet ott.

Epen úgy Oregon szomszéd állama Washington is változatos kiállítást nyújt többnyire üvegekben eltett gyümölcsben. Sok állam a kiállítás három helyén teszik közzemlére gyümölcsetük és kertészetük bizonyosságát; először a kertészeti csarnokban, a földmívelési épületben és harmadszor az illető állam által épített palotában. Kiváltképp a két nyugotti állam Kalifornia és Washington teszi ezt nagyszerűen. Ily hatásos reklám nem fog siker nélkül maradni e két államra nézve. Egyes csoportosítás mutatja, hogy némely állam mily ügyesen tud a látványosság célja szerint alkotni. Egyes művek tisztán gyümölcsből vannak készítve. Például szolgáljon a narancsból készített harang, melyet egy vidéke kalifornia államának állított ki. Piramisok és obeliszek vannak narancs és citromból alkatva és egy ilyen látványosságra készült darabban 10,000—12,000 darab gyümölcs használt fel.

A látványos gyümölcs kiállítás ily neme csak gyenge utánzata annak, a mit az ember évenként a távol nyugaton helyben minden gyümölcs szüret után láthat, a mit az erről kiállított képek bizonyítanak. Könnyen mellőzhetjük némely gabona termő állam által évenként épített gabona pavillonját, a mely itt a földmívelési palotában anyi bámulóra talál.

Sok más állam, melynek klímája olyan mint Illinois-nak megérdemlik, hogy kiváló részvevésük miatt megemlítsük. Ilyen pl. New-York, honnan nagyon sok friss gyümölcs lesz küldve. New-Jersey állam friss és elrakott gyümölcsöt küldött. Iowa állam által kiállított almák között voltak 1891-beliek és ezek oly üdék és szépek, hogy némely állam a mult évről sem tudott oly szépeket felmutatni. Az alma eltartás ezen művészetét egyébiránt egyes más államok is megtették.

Minnesota állam főleg üvegekben állított ki gyümölcset épen így déli Dakota, Montana és Koloradó államok is, ezek közül az utobbi többnyire almát állított ki. Idaho államból hasonlóan szárított gyümölcs és mult évi alma van itt.

Keveset hozott Wisconsin. Igyekeznek az ismert cronbery-nek (hamvasfonya) csinálni reklámot, melynek ott van a hazája. Ezen bogyó gyümölcsnek különböző módon való elrakásával is találkozunk. A gyümölcs fa-iskola osztályban egy pár

négyszög meter hely be van tiltetve. Egy mester-séges mocsarat készítettek erre a célra és a események addig buzgák ott életüket a míg csak lehet. Egyébként csak magán faiskola tulajdonosok vannak képviselve a faiskola-kiállításon, eltekintve Kalifornia, gazdag kiállítatótól, mely egyedül annyi helyet foglal el, mint a többiek együttvéve.

Kétséget kizárólag ezen állam legkiválóbban van képvisve gyümölcs, zöldség konzerv és bor kiállításával. Kalifornia klimatikus viszonyainál fogva képes minden gyümölcs nemet a szilvától a narancs és citromig termelni. És egy állam sem állított össze oly jelentékeny kiállítást mint Kalifornia. Az ország 24 County-ra oszlik, melyek poroszország kerületeivel hasonlíthatók össze. Kalifornia gyümölcs termelésben kiváló kerületei mind külön kiállítást rendeztek, a mit jól rendezhettek Kalifornia állam épületében. Ez a kiállítási tárgyak közül főleg csak a bányászat és mindenek felett a gyümölcs termelést foglalja magában.

A kaliforniai kertészet vagy jobban mondva gyümölcs termelés története könnyen megírható. Előre kijelentem, a miota az Európaiak valamit tudtak Kaliforniáról, ily messze nem terjednek a kertészetéről nyert első tudósítások. Természetes, hogy saját szükségletükre a miszionariusok már a mult század kezdetén üztek valami gyümölcs és zöldség termelést, de csak az aranyláz kitörésével 1849-ben kezdődik az új korszaka ennek az államnak. Nem oly kalandos és nyereség vágy által meglepett emberek, mint az arany ásók voltak, faültetvényeket létesítettek, azokat ápolták és nem sokára úgy találták, hogy ha a gyümölcs fontját 50 cents-1 dollárig eladják épen annyira mennek mint az arany-ásók. Mihelyt a sárgaérc lelhelyére irányuló özön megfogyatkozása miatt kezdett alább hagyni, elkezdettek az üde és gazdag talajból gabona által huzni hasznot. Ezt tartották, mint akkor hitték, az egyedül az állam jövő foglalkozás módjának. Azonban a szántó földek gyümölcsfákkal és szőlővel lettek beültetve és ezek az utolsó 20 év alatt valódi csudát varázsoltak az ország felszínére. Egy öreg kaliforniai beszélt el nekem, hogy 1848-ban egy Weimer Péter nevű ember ültette az első alma magot el, melyet keletről kapott és pár évre alma fái szép jövedelmet hoztak. Azelőtt csak importált, a Chiliből hozott almát ismerték, melynek fontját 1852. évben még 75 centsért árulták. Később valaki vállalkozott őszi barackot is hozatni, és a gyümölcs árusok 1 1/2—2 dollárt kaptak darabjáért. 20 évig gyermekkorát érte a gyümölcs természet és senki sem mert volna akkor kivitelről beszélni, egész 1870 utánig míg a vasutaknak az országon keresztül való kiépítése erre kedvező kilátásokat nyújtott. Ezóta folyton nőtt a kivitel friss és száraz, valamint dobozokban és üvegekben elrakott gyümölcs, gelée, mazsola, borok és pálinkák a világ minden részébe küldetnek, és oly mennyiségben, hogy 1890. év kivitele vasuti kocsikban elrakva egy 120 mértföld hosszú vonatot képeztek volna. 1892-ben ke-reken 200.000 acre volt gyümölcsfával beültetve. Egy acre-en 100 fa van és minden fa terem átlag 100 fontot, ez összesen 2.000 000 000 font vagy egy millió tonna, vagy 100,000 vasuti kocsit. A kiviteli cikkekben a narancsok és citromok foglalják el az első helyet és azok a kerületek a melyekben ezen gyümölcs termelve lesz a kiállításon is az első helyet foglalták el. Mindenekelőtt sandiego, alareda, fresno, kern és santa clara kerületek. Mindezek kalifornia déli részén vannak és talán nem jogtalanul neveztetnek Amerika itáliájának.

*) A tudósítás junius végén íratott.

A vetések állása és a mezőgazdasági állapot.

Szeptember hó végén és október havában gyakran voltak kisebb-nagyobb mérvű esőzések; mindazáltal egyes vármegyék, nevezetesen az erdélyi részeken még most is panaszkodnak az eső hiánya miatt. A szántás és vetési munkálatok csekély kivétellel országsszerte befejezést nyertek; a vetések általában véve jól keltek. A gabonaneműekben és repszében férges szórványosan jelentékeny kárt okoztak; igen nagy a kár a Dunántuli részeken.

A tengeri a szeptemberi meleg időjárás következtében, valamint az október hó elején uralkodott enyhe meleg folytán, rendkívül sokat fejlődött; csaknem mindenütt tökéletesen kifejlődött s jó minőségű magot szolgáltatott. Panaszt csupán szőlőn, a főleg az erdélyi részektől lebet hallani, a hol a tengeri nem volt képes mindenütt jól beérni. A tengeri termés országos átlagban közepesnek jelezhető.

A burgonya a Duna bal partján, a Tisza jobb partján, valamint a Tisza bal partján sok helyütt rosszul fizetett; igen sok gumó elrothadt. Az ország más vidékein a termés többnyire közepes és jó-középszerű volt.

A cukorrépa nagyobb részben már kiszedték, az eredmény különböző; a takarmányrépa szedése folyamatban van, közepes eredménnyel. Ugy a cukor-, mint a takarmányrépa minőségileg kielégítő termést adtak.

A késői, többnyire mesterséges, takarmányeműk terméshozama meglehetősen volt; a legelők átlagban jól állanak.

A szőlőtermés várakozáson alul sikerült; nehé, a hol permeteztek, az eredmény még csak meglehetősen, átlagban azonban nem kielégítő, sőt sok helyen igen rossz. A permetezett szőlők minőségileg elég jó termést adtak.

Egyleti élet.

Az erdélyi gazdasági egylet igazgatóválasztmányára f. hó 27-én egyleti elnök *Ssabó József* elnöklété alatt ülést tartott, melyen jelen voltak: Dr. Jósika Gábor e. alelnök, gróf Beldi Ákos, Gyárfás Benedek, báró Mannsberg Sándor, P. Horváth Kálmán, Benkő Mihály, Szacsavay Sándor, Tóth Zsigmond, Filep István, Réti János, Ritter Gusztáv, Demeter Károly, Vörös Sándor.

A múlt ülésnek fölolvastott jegyzőkönyve tudomásul vétetvén, a jelen ülés jegyzőkönyvének hitelesítésére fölkértek gr. Beldi Ákos, báró Mannsberg Sándor, Tóth Zsigmond.

A felolvasott pénztári jelentés szerint az egylet múlt havi összes bevétele 3018 frt 50 krt, összes kiadása 374 frtot tett és így átvitetett október hóra 2644 frt 50 kr, mely tudomásul vétetett.

Olvastattat a lapfelügyelő bizottság jegyzőkönyvü az „Erdélyi Gazda” jövő kiadása iránt. Az eddigi viszony mellett, további két évre, annak kiadása az e. titkár szerkesztőnek ismét átadatott.

A földmivelési miniszter az 1894. tavaszán az állami intézetekből kiadható vad- és gyümölcsfa csemetékről jegyzéket küld. Az „Erdélyi Gazda”-ban közöltetvén tudomásul szolgál.

Ugyanaz megküldi 1892. évi működéséről szóló jelentését. — Köszönettel fogadtatott.

Kereskedelmi miniszter a mesterséges borok tilalmazásáról hozott törvény végrehajtása ügyében kiadandó rendeletének tervezetét küldi és az okt. 30-án ez ügyben tartandó értekezleten az egylet képviseltetését kéri. Az értekezleten az egylet képviselőjére Eöry Tivadar tagtárs fölkérése határozott.

A kolozsmonostori m. kir. gazd. tanintézetben időközben megüresedett 7 ösztöndíjas helyre a legérdemesebbek kijelöltek és a ministeriumhoz ajánlatni fognak.

A komárommegyei gazd. egylet az ezred éves kiállítás idejére minta gazdaság berendezése ügyében átír. Tudomásul vétetik.

A M. Á. V. kolozsvári üzletvezetősége pályázati hirdetést küld fa magnak stb. ügyében. Tudomásul vétetett.

A magyar mezőgazdák szövetkezete megkezdte Kolozsivárt fiok létesítése iránt. Ez ügyben vélemény adásra gr. Beldi Ákos elnöklété alatt Gyárfás Benedek, Vörös Sándor és a titkárból álló bizottság küldetik ki; miután az ülés véget ért.

Irodalom.

Adácsi, Aquarellek és Croquika gazdasági életből Tizenkét elbeszélés, a mely mind a mezőgazdasági és falusi jó világból meríti tárgyait és alakjait is. Az írói álnév alatt egy magasrangú gazdasági szakférfi rejlik, a kinek a maga kedvelt szakmájában már eddigelé is országsszerte elismert nagy érdemei vannak. Hogy mennyire lelkesedik azért az osztályért, a mely a földet műveli, bizonyítja ez a 12 elbeszélés, a melyben igazi testvéris és bajtársi szeretettel szerepelteti az ő értelmes és kedvelt tisztartóit, ispnjait és gazdasági irnokjait.

Igen szép és érdekes előszót írt e könyvhöz Rákosi Jenő, a kiből szintén gazdaságt akartak születni nevelni. A szerző pedig, a ki élményeit és emlékeit írta le e 12 elbeszélésben, igazán hálára kötelezte azt az osztályt, a melynek életét, gondolkodását, egyszerű, de boldog időtöltését a kedély és humor derűs sugaraival világította meg. A mű szerzője e mellett egy jármatlan utat nyitot meg, mert alig van a társadalmi életnek olyan ága, a mely egyik-másik könyvben a maga tenyezőivel együtt ismertette ne lett volna, csak épen erről a derék, munkás, értelmes és intelligens gazdatiszti elemről és annak életéből hiányoztak eddigelé a rokonszenves ismertetések. Ez a könyv e téren uttörőnek mondható.

Az első elbeszélésében (Üszke ispán) megkapó színekkel ecseteli a falusi nép életét. Derűs humor vonul át amaz elbeszélésén, a melyben a „nemzeti eledel”-nek; a káposztának zeng apológiát, valamint igen elmésen van megírva a kukoricaszüret is. Találó ötletei is kiválóak. A hurkát tudáalevőleg a sertésnek saját husával szokták megtölteni. Ezért a szerző a különben is dunnadó és méltóság-teljes elterülő hurkát következetesen „öntelt hurkák”-nak titulálja. És valamennyi elbeszélésén így vonul keresztül a jó kedv és humor. Sok helyen anynyira intim az elbeszélés tónusa, hogy azt más foglalkovásbeli alig képes megérteni, de annál jobban megéri a gazdaközönség.

Méltó e könyv arra, hogy a nagy közönség elolvassa és néhány derűt órát szerezzen magának. De arra meg nagyon is rászolgált, hogy valamennyi gazdatiszt megszerezze. Mert e könyvben kizárólag az ő kis világuk van élethíven lefotografálva. A könyvnek ára 1 frt 50 kr és izléses kiállítás, finom papírosa, tiszta nyomása és általában díszes külalakja méltóvá teszi a legelőkelőbb szalon asztalára is.

Építkezők és építő iparosok könyve. A vidéken megjelenő könyvek közül vajmi kevés részesül azon szerencsében, hogy példányai aránylag oly rövid idő alatt teljesen elfogyjanak, mint a Takács László (nagyváradai épít. m.) által jelesen szerkesztett „Építő iparosok könyve” oly kedvező fogadtatásra talál, hogy szerző a még folyton érkező megrendeléseknek eleget teendő, a munkát teljesen átdolgozva, tetemesen meg bővítve, a szöveg közé nyomott magyarázó ábrákkal kiegészítve, második kiadás alá rendezte, s feltalálja abban az építető közönség úgy, mint az építő iparos, a polgári építkezés minden ágára szóló útmutatást, anyagismertetést, árelemzést, egységárat, teljes költségvetést, az iparos segéd és tanuló — megbecsülhetlen tankönyvét, a háztulajdonos, gazdálkodó — pedig nélkülözhetlen tanácsadóját!

Kapható Laszki Ármin könyvkiadóhivataltában Nagyvárad, Sas-utca. Ár 80 krajczár.

— **A „Gazdák Évkönyve” 1893—94. hatodik** köteté bővített tartalommal dr Rodiczky Jenő és Kormos Alfréd szerkesztésében néhány nap múlva jelenik meg. E munka a gazdaközönségnek a legfontosabb gazdasági eseményekről és a gazdákat leginkább érdeklő aktualis kérdésekről szakszerű tájékozást nyújt. A „Gazdák Évkönyve”-ben következő szakcikkek foglalhatók: A földmivelés-

ügyi m. kir. miniszterium rendeletei a „Gazdák Évkönyve” érdekében. „Vázlata” 1892 évi gazdaságunkról. Irta Kormos Alfréd. A földmivelésügyi miniszter 1891. évi jelentése Farmrendszer, telepítés és járadékirtok. Irta Kanyári. Városaink élelmezésének kérdéséhez. Kosinszky Viktor Minó fák és bokrok ültetendők futóhomoki kertekbe. Irta Sajó Károly. Sós (szikes és székes) talajok. Irta Treitz Péter. Új irányok a jószágrendezés terén. Irta Hensch Árpád. A szarvasmarha-tenyésztés irányairól. Irta Bartók Géza. Takarmány-növények magvainak termelése. Irta K. Vörös Sándor. Tanulmány a kukoriczáról. Irta Réthi János. Az ensilage kezeléséről. Irta Herényi Gothard Sándor. Házi állataink sózása és a sószükséglet. Irta Ferenczy Ferencz. A magyarországi sáskajárás. Irta Kazy József. Néhány mézelő fa- és bokorról. Irta Sajó Károly. A baromfi-tenyésztésről. Irta Beiwinkler és Rodiczky. A tenyésztésre szánt állatok megbírálásáról. Irta Virágh György. A gyapjúkereskedésről. Irta dr. Rodiczky Jenő. A 20 ivre terjedő „Gazdák Évkönyve” díszes kötésben 2 frtért megrendelhető a szerkesztőségénél Budapesten, kerepesi-ut 32. A „Gazdasági Lapok” előfizetői, ha megrendelésükhez egy czimszalagot mellékelnek, a „Gazdák Évkönyve” új kötetét ugyancsak közvetlenül (kerepesi-ut 32. sz.) 1 frt 50 krért rendelhetik meg. Az előző öt kötet egyenkint 1 frtért kapható.

Rövid szakközlemények.

— **Burgonya és szalma etetése.** Főzzük-e, pároljuk-e a burgonyát s szalmát a fejős tehének számára? Hosszu időn át folytatott összehasonlító kísérletek alapján egy praktikus gazda a következő feleletet adta a fenti kérdésre. Rendes viszonyok között, ha 1000 kg. élsúlyra 15 kg.-nál több burgonyát és 5—6 kg.-nál több szalmát nem akarunk fejős teheneinkkel feletetni: a burgonya és szalma pároltatásának, főzésének nincs semmi praktikus haszna; ha ellenben dohos vagy penészes szénatszalmát és némileg romlani, rothadni kezdő burgonyát kell feletetni, okvetlenül párolni vagy főzni kell a takarmányt, a káros hatás megelőzésére, illetőleg a takarmány megjavítására. Kiténik ezekből is, hogy a takarmánynak minden áron való párolása, főzése nem helyesíthető. Egészen másként kell a tárgyról gondolkozni, ha arról van szó, hogy minél nagyobb tömeg szalmát tömjünk állatainkba, kivált a hízókba. Ebben az esetben a gőzöléssel, párolással, füllesztéssel puhábbá, izletesebbé tesszük a különben kemény szalmát, szecsát, melyet ilyen állapotban nem fogyasztanak zíviesen a marhák, ha csak az éhség nem kényszeríti őket erre, míg a puhább párolt vagy gőzölt szalmából, mivel könnyebben rágható, aránylag sokat megesznek. Az, hogy a gőzölt, párolt szalma és egyéb szalmas takarmány könnyebben emészthető is lenne, nem áll; sőt aligha nem az ellenkező történik azért, mert a puhább, tehát könnyebben rágható takarmány hamarabb lenyeleltik kevesebb nyállal, a mi az egészség rovására van, minthogy a rostanyag legjobb emésztő nedve tudvalevően a nyál.

— **A zöldtrágyázásra szánt növények** alászántását egy új eljárás nagyon megkönnyíti. Közvetlenül a szántás a naponkint alászántandó területet nehéz hengerrel megjárattjuk, és pedig derékszöggel a huzandó barázda irányára. Az ekére a csoroszlya helyett egy forgó körlapot erősítsünk; ezen kiélesített körlap a zöld növényt forgás közben igen jól, minden fennakadás nélkül levágja. A szántás után alig látható itt-ott egy le nem vágott felálló növény. Csak arra kell gondot fordítani, hogy a henger a növényeket eléggé a talajhoz szorítsa, amint megfelelő nehézségű henger alkalmazásával érünk el.

— **A búkkönyvmag és szalma etetése.** A búkkönyvmag és búkkönymszalma etetése nagy óvatosságot igényel. Sokhelyt olyan jól sikerült nálunk is a búkkönyvtermelés, hogy magnak is sok hagyatott meg. A magbúkkönyv ára ezért esett. Ez a körülmény az oka, hogy az erőt adó fehérjeanyagokban gazdag búkkönyv részint magára, részint másféle abrakkal keverten a fejős tehennel épen úgy, mint az ígás lovakkal és sertésekkel és a bárányozó

juhokkal etetve igyekeznek jobban értékesíteni. A „Berliner Thierärztlichen Wochenblatt“ értesítése szerint a lovagnál veszélyes s könnyen halállal végződő betegség áll elő igen nagy adag bükkönymag evése következtében; a betegséget étvágyhiány, lesóványodás, a szőrök kihullása, a bőr egyes részeinek elhalása folytán sebek képződése, felette gyors érveréssel együtt járó láz nélküli elbágygyadás jellemezi és bonczoláskor főleg a máj elfajulása, megnagyobbodása tűnik szembe. Egy nagy gazdaságban 10 db. ló pusztult el 60 közül a leirt tünetek mellett annak következtében, hogy naponta 7 kg. bükkönymagot és sok bükkönyszalmát ettek. A melyeknek adagját tetemesen leszállították, lassanként meggyógyultak; a hol ezt nem tették, mind elpusztultak. Ugyanott 80 db. süldő hullott el nagyfokú bélgyulladás és a máj tultengése tüneteivel szintén az igen sok bükkönny evése folytán Juhoknál a lupinus betegséghez hasonló tünetek észleltek a betegeknel és bonczoláskor. Zabbal, korpával, olajpogácsával keverten nem okozott semmi bajt a magbükkönny kis mennyiségben etetve s így még a fejőstehenek is jól értékesítették.

— **Mi a védőoltás lépfene és sertés orbáncz ellen?** A védőoltás nem egyéb, mint a meggyengített kóroanyag (virusnak) bevitele a szervezetbe. Ez a meggyengített kóroanyag ellenálló képességgel (immunitással) ruhazza fel a beoltott állatot az illető betegséggel szemben. Azon célból, hogy a védőoltás ártalmatlan és egyszersmind sikeres legyen, kétszer oltjuk be az állatokat. Az első oltáshoz az erősen meggyengített bakteriumtenyészetet (az I. oltóanyagot) használjuk, mely rendszerint csak a hőmérséknek csekély és mulékony emelkedését idézi elő. Ez az oltóanyag előkészíti az állat szervezetét a második oltásra. Az első beoltást követő 12-ik napon a sokkal erősebb bakteriummal (a II. oltóanyaggal) oltunk. Ezen erősebb oltóanyag azért nincsen súlyosabb következménye, mert az illető állatot az I. oltóanyag már megvédi, föltéve, hogy az első oltás megfelelő, vagyis szabályszerű volt. Röviddel a második beoltás után az állatot fogékonytalanok az illető betegség iránt (immunok). Az első és második beoltás között és a második beoltást követő tizenkettő napon belül előfordulhatnak megbetegedések és elhullások, ha előzetesen, vagy oly időben történt természetes fertőzés, midőn az illető állatok még nem váltak immunokká. Az oltóanyag védőszer, nem pedig gyógyszer; hatása körülbelül a második beoltást követő 12-ik napon kezdődik! A védőoltást tehát ideje korán: a betegség fellépte előtt kell végezni. Am ajánlható a védőoltás akkor is, ha már elhullások történtek, mert ezzel minden esetre elejét vesszük a betegség tovább terjedésének.

— **A fejős tehenekül szánt borjak fölnevelése.** Egy praktikus német gazda nézeteit a következőkben nyilvánítja: 1. Legcélrészűbb a fejős tehenekül szánt borjakat azonnal elválasztani anyjuktól s itatni. Ha a borjak tetszés szerint szopnak, rendszerint többet isznak, mint kellene; ezáltal az elhízásra lesznek hajlandók, mi a tehénképen használandó úszőre éppen nem előnyös. Ezáltal nemcsak tejet gazdálkodunk meg, mi pénzt ér, de fejős közben a tőgy jobban ingereltetvén, tökéletesebben fejlődik ki. 2. Tekintettel arra, hogy a borju oltógyomorra kicsiny, az eleintén többször itassuk. Brümmer mérései szerint az újszülött borju oltója körülbelül 1 l irtartalmu. Ha a borju 35—40 kg-ot nyom és napi tápláléka élősulya $\frac{1}{6}$ — $\frac{1}{7}$ részének megfelelően 5—6 kl. akkor ha napjában csak háromszor itatjuk; egyszeri itatásra 2 l tejet kellene adnunk; a gyomorban azonban csak 1 l tejet találván helyet, a tejfőlöslég vagy a bendőbe jut, vagy pedig a belekbe kerül és kelleképen ki nem használhatik. 3. Ügyelni kell arra, hogy a borju igen mohón ne nyelje a tejet, mert a nagy hirtortyok következtében a nyelőső kitágulván, sok tej kerül a bendőbe; itt azonban meg nem emésztetik, de erjedésnek indul, gázok keletkeznek, melyek a borjut felfújják és kellemlenségeket okoznak. 4. Két hét elteltével az oltógyomor irtartalma már 3 l-nyi lesz s a borju — azon föltevésben, hogy 10 l tejet 1 kg. súlygyarapodást okoz — 50 kg. súlyu lesz és napi adagja 8—9 l-re tehető; ez időtől kezdve a borjut háromszor itathatjuk napjában és minden itatásra 3 l tejet számítunk. 5. Noha a fejős tehenekül szánt borjakat bizlalni éppen nem szabad is, velük négy hét eltel-

téig teljes, lefőlözetlen tejet etessünk és csak ekkor kezdjük lassan a lefőlözött teje szoktatni. 6. A tejpótszerek könnyen emészthetők, s teljesen megfelelők legyenek és tőgyemelegen etetendők. A teljes tej elhagyásával a napi adagból zsir hagyatik el, a pótlék ez okból elegendő zsirt tartalmazzon és nem elegendő azt lisztfélékkel pótolni akarni. A pótszer állati zsiradékot tartalmazzon és csak később pótlható növényi zsirral.

Vegyes közlemények.

— **A görgény szentimrei erdőőri szakiskolát,** melyet Bethlen András gr. földmívelésügyi m. kir. miniszter alapított a napokban nyitották meg nagy ünnepélyességgel. A földmívelésügyi minisztert Bedő Albert orsz. főerdőmestert és miniszteri tanácsos képviselte Jelen volt báró Kemény Kálmán val. b. t. t. a megye főispánja, Dósa Elek marostorda megyei főjegyző, Geréb Béla marosvásárhelyi polgármester, Deák Lajos m. Tordamegye kir. tanfelügyelője. Az erdőkinctár képviselőjében br. Feilitzsch Arthur erdőigazgató vezetése mellett a görgényi erdőtisztai kar, köztük a trónörökös egykori kedvelt vadász mestere Pausinger József közp. erdőrendező. Erdély notabilitásai közül is sokan vettek részt. Ott voltak gr. Teleki Sámuel, br. Vay Sándor és neje Waldek grófnő, br. Bornemisza Andor, br. Huszár Károly, gr. Majláth László, br. Nikolics Miklós, Gál Gyula orsz. képviselő, br. Nikolics Fedor és mások. Az ünnepélyt az iskola nagy tantermében rendezték. E teremben a néhai trónörökös hagyatékából a szakiskolának adományozott s a felséges királyi párt ábrázoló két bronzszobor foglalta el a főhelyet. Az iskolát Bedő Albert szép beszéddel nyitotta meg. Utalt az iskola fontosságára, a feladatra, melyet betölteni hivatva van, a módra, a melylyel ezt a feladatot gyakorlatilag megoldani törekszik. Majd a növendékekhez szólott, kiknek a figyelmét felhívta, hogy mily szerencse reájuk nézve, hogy a vadászokat Görgény vidékén hazánk legelső vadászának Teleki Sámuel grófnak, a ki úgy is mint tudós, úgy is mint a férfias bátorság mintaképe, a világ nagy részében fényes névvel bír, a vezetése alatt tanulhatják meg. Megnyitást után ünnepi lakoma volt, melyen az első felköszöntőt Bedő Albert tartotta az uralkodó párra és családjára. Geréb Béla polgármester, gr. Bethlen András minisztert köszöntötte fel. Deák Lajos, Bedő Albertet, br. Feilitzsch Arthur erdőigazgató a küldöttségek tagjait és az Emkét éltette. A megnyitási ünnepély ezzel véget ért.

— **Szüreti kilátások Magyarországon.** Az országban egészen csendben indult meg az idén is a szüretelés nem úgy mint hajdan — hetekig tartott, néhány nap alatt vidékek számra is teljesen befejezést nyert. Az erősebb borvidékeken nevezetesen a Tokaj hegyalján, az Érmelléken, Arad hegyalján és az erdélyi részeken valamint Sopron, Pozsony és Zala vármegyékben a szüret most veszi kezdetét, de ott is rövid idő alatt belesz az fejezve. Pár év előtt még 6—8 millió hektoliter bort szürettek Magyarországon s kivitelünk is fölül emelkedett az 1 millió hektoliteren. Az idei termés már aligha üti meg az 1—1.5 millió hektolitert — és ehhez bevitelünk is közel ugyanannyi lesz. Szomorú jele ez a hazai szőlőszetnek. Hajdan virágzó volt az a vidék a hol a szőlőtermelés volt a főfoglalkozási ág s most — a pusztulás és tengődésnek a nyomait kell ott észlelnünk. Milliók és milliókat érő vagyont pusztult el; azon kellene lenni a hazai gazdaközönségnek, természetesen erős összetartással és méltányos arányban, hogy az elpusztult szőlők teljes rekonstruálását mielőbb vigyék keresztül. Csakis úgy volna lehetséges ellensúlyozni az eddigi nagy veszteségeket. Különben is a mezőrendőri törvény sok tekintetben előfogja mozdítani ezen a téren is az összetartást és csak azután az akaratnak kell meg lenni, hogy a kezdet utat törhessen magának.

— **Kivonat Nagy-Küküllő vármegye közgazdasági előadójának 1892. évi jelentéséből.** Az erdők fentartása általában kielégítőnek mondható nagy részök vezleges, a többi ideiglenes üzemtervek szerint kezelgetnek. A kihaszánt vágási terülletek újra erdősítettnek s emellett az erdei tisztások is befásítottak. Az erdei legeltetés az erdők ki-

használásával mind szűkebb térre szorul. Kopár területek beerdősítésére azonban csak csekély kísérletek tettek. Az erdei ipar csekély, főleg a mezőgazdasághoz szükséges eszközök előállítására szorítkozik. A fa ára állandóan emelkedik; tölgyhaszonfa 3—8 frt, tűzifolyta 60 krtól 1 forintig, bükküzifa 1 frt, 1 frt 50 kr volt ürköbméterenkint. A lótenyésztést illetőleg határozottan fejlődés mutatkozik, a tenyészanyag azonban még mindig sok kívánni valót tüntet fel. Az értékesítés rendszeren a vidéki vásárok alkalmával történik, nem igen kedvező áralakulással, minthogy a forgalom nem valami élénk. A vármegye loállománya a tavaszi állatszemle alkalmával 18.865 darabban lett megállapítva. Az állategészségügy általában kielégítőnek volt mondható; nagy hátrány az, hogy a vármegye területén nem működik elegendő számú állatorvos. Az állattenyésztés anyagát az erdélyi és nyugati fajmarha, bivaly, sertés, juh és kecske képezik. Ez ideig a fősulyt az erdélyi fajmarha-tenyésztésre fektették. A nyugati fajból a pinzgau honosult meg leginkább s jó hizóképessége gyors fejlődése miatt belterjes gazdálkodás mellett haszonnal tartható. A mult év tavaszán egyesek simmenthali fajmarhát hoztak be, mely ez ideig jól honosult. Bivaly sok van a vármegyében, legutóbb 18.625 darabot számláltak meg; a tenyésztés érdekében azonban még nem sok történt. — A sertésenyésztés emelkedőben van, főleg a fehér mangalicza fajtáját tartják, több helyütt a mangalicza és berkschieri fajták keresztezéséből származó ugynevezett báznai hussertést tenyésztenek szép sikerrel. A vármegyében a tavaszi állatszemle alkalmával 32.718 drb sertés volt. Az értékesítési viszonyok az utóbbi időben nem voltak kedvezők; a Németország felé irányuló kivitel a gyakori száj- és körömfájás miatt meg van nehezítve. — A juhot főleg a turótermelés miatt tartják; a tenyésztés emelésére ugyszólván semmi sem történt még. A mezőgazdaságra az 1892. év nem kedvezett, nem annyira a gabona és más termények közepén alóli hozama, mint inkább az alacsony gabonaárak s a folyton emelkedő kézi napszám s a nehéz munkás és cselédviszonyok miatt. A gabonából, tengeriből és hüvelyesekből kivitel nincsen, a forgalom gyenge, az árak nyomottak; szorgosabb munka idején kellő számú kézi napszámot magas bérek mellett is csak nehezen lehetett kapni. — A buza rozsdát fogván, több helyütt szorult magot adott, vidékenkint üszög is jelentkezett; úgy minőség, mint mennyiség tekintetben közepén aluli termést adott. — A rozs minőségére kielégítő középterméssel, zab, árpa, bükköny közepén alulival fizetett. Tengeri közepes mennyiségű termett, minősége jónak volt mondható. — Burgonya és répa a szárazság következtében apró maradt. Luczerna, löhere közepesen, széna és sarju igen kevés termett. Bor közepes eredményt adott, az árak azonban alacsonyak voltak; a filoxera évről-évre mindinkább terjed; a peronospora is több helyen fellépett. Komló közepesen fizetett s kezdetben élénk forgalom s elég magas árak mellett elég jól értékesíthették a termést. Gyümölcs kevés lett.

— **A peronospora ellen.** Vancsó Gyula megyei bizottsági tag Pestvármegye törvényhatóságához a Peronospora viticola hatályosabb kiirtathatása céljából, olynemű indítványt adott be, hogy a törvényhatóság kötelezőleg rengelje el ennek a szőlőpusztító gombának kiirtását eszközölő permotézést. Az indítványt a vármegye őszi közgyűlésén fogják tárgyalni.

— **A szőlő újabb pusztítója.** Dél-Magyarország homoki szőlőiben újabban a peronosporán kívül a zöld eserebogár tesz féltelmes pásztításokat. A zöld fémfényű rovar okozta károk gyakran meghaladják a filoxera pusztításait, a mennyiben a leveleket gyorsan felemészti s pusztán csak a levélereket hagyja meg. A homoki szőlőtulajdonosok mindent megtesznek a féreg kiirtására; az irtást azonban csak esős időben végezhetik, mert napos időben a bogarak elrepülnek.

Piaczi értesítő.

Vetőmagvak. (Mauthner űdm. találatása.)

Vörös löhere. A mult hét ebbeli irányzata a lefolytatón sem változott, a mennyiben a külföldön azt remé-

lik, hogy az árak csökkenni fognak; a hangulat folytatólag is csendes volt és a figyelem kiválóképen igen nagy szemű szép színű áru felé irányul a minőnek 73-75 frtig van kelete, míg ellenben a silányabb minőségű áruira nem igen vetnek figyelmet.

Luczerna. Meglehetősen élénk volt kereslete azonban kevés kész áru kínálattal, ugyancsak kész árunak; minden minősége 2-3 forinttal feljebb ment.

Takarmánypamagot eléggé keresnek és ezt legfőképen azon körülménynek tulajdonítandó, hogy Németországban — mint híre jár — a termés nagyon csekélynek mutatkozik.

Az árjegyzetek 100 kilonként Budapesten értve ezek voltak:

Vörös lóhere nagyszemű	71-75 frt.
Vörös lóhere aprószemű	64-68 frt.
Luczerna új termés	57-63 frt.
Baltacsim	15-16 frt.
Tavaszi búkköny	6.30-6.60 frt.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Budapest, 1893. okt. 27.

Gabonátőzsde.

A buza-üzlet irányja ma ellanyhult. Mérsékelt kínálat és korlátozott vételkedv mellett mintegy 20,000 mmp. adatott el. A tegnapi árakat azonban csak nehezen érték el, helyelyl közel néhány krajczárral olcsóbban kellett eladni. Rozsban és zabban gyenge volt az irány és az előbbi 2 1/2-5, utóbbi 5 krajczárral veszített az árából. Egyéb gabonanemiekben gyér volt a forgalom és irány meg árak változatlanok maradtak.

Mai hivatalos effektív-árak:

	frtól.	frtig.
Buza	6.45	6.85
Rozs	5.75	5.95
Árpa	5.29	9.00
Zab	7.19	6.55
Tengeri ó	4.90	4.95
Repeze	13	14
Köles	4.39	4.70

Határidőzlet gyenge forgalom mellett, alacsonyabb gabonaárfolyamokra kedvetlen irányban nyílt meg.

Kolozsvár, 1893. október 26-ról. Tiszta buza 6 frt — kr. 7 frt — kr. Rozs 4 frt 60 kr. 4 frt 80 kr. Törökbuza 4 frt 80 kr. 5 frt — kr. Zab 5 frt 60 kr. 5 frt 80 kr. Széna 2 frt 50 kr. Alomszalma 1 frt 40 kr. Métermázsánként. Fa kemény nem usztatott 3 frt. (Köbméter.) Fagygyugyertya öntött 44 kr. Marhahus 56 kr. Konyhahiszt 7 kr. Rizs 20 kr. Gyöngykása 20 kr. Borsó 18 kr. Lencse 18 kr. Paszuly 8 kr. (Kilogrammonként.) Burgonya 3 frt. (Hectoliter) Savanyu káposzta 5 kr. Savanyu répa 10 kr. (Kl.) Kősz 9 kr. Disznósir 68 kr. Bors 1 frt 50 kr. Hagyma 10 kr. Fokhagyma 20 kr. (Kilogram)

Sertésvásári jelentés. Budapest-Kőbánya, 1893 október 27-án. Az üzlet szilárd volt.

Heti átlagárak: magyar válogatott áru 320-380 klg. nehéz 44-45 1/2 kr. 280-300 klg. nehéz 46-46 1/2 kr. Öreg 300 klg. tuli — kr. Vidéki sertés 43-48 kr. Szerb 40-44 kr. Román — kr. tiszta klgk, páronként 45 klg. ételsúly levonás és 4% engedmény szokásos.

Eleség árak: Tengeri frt 5.20. Árpa frt 6.60 Kőbányán átvéve.

Kimutatás.

Debreczen sz. kir. városban az 1893. év október hó 24-én tartott hetivásárról.

Ló felhajtattott 260 darab, eladatott 75 darab. — Marha felhajtattott 1400 drb, eladatott 225 darab. — Sertés felhajtattott 3450 drb, eladatott 2100 drb.

Árak a régiék.

Erdeleyi piaci árak.

(Árak krajczárookban.)

A piaci cikkek	Mérték	Brassó	Csiksztereda	Deés	Dicső-Szent-Márton	Erzsébet-város	Fogarás	Gy.-Szent-Miklós
Tiszta buza	mm.			640	640	750	769	
Elegy buza	"			620	400	550	700	
Rozs	"			480	380	550	450	
Árpa	"			—	360	—	—	
Zab	"			380	360	585	500	
Törökbuza	"			524	420	480	444	
Széna	"			520	—	270	200	
Alomszalma	"			240	—	140	150	
Tüzifa	km			220	300	270	300	
Marhahus	kg.			40	44	52	48	
Október				10	27	25	10	

A piaci cikkek	Mérték	Gy.-Fehérvár	Kézdi-Vásárhely	Maros-Vásárhely	Medgyes	Nagy-Enyed	Nagy-Szeben	Segesvár
Tiszta buza	mm.	700	660	525	630	731	780	
Elegy buza	"	—	586	400	575	667	589	
Rozs	"	462	476	350	500	486	471	
Árpa	"	540	430	—	—	581	—	
Zab	"	545	550	250	475	565	556	
Törökbuza	"	600	450	400	375	556	576	
Széna	"	375	260	180	350	180	160	
Alomszalma	"	110	120	90	240	120	120	
Tüzifa	km	250	400	400	250	350	320	
Marhahus	kg.	44	48	52	44	62	56	
Október		—	26	28	26	20	12	

A piaci cikkek	Mérték	Sepsi-Szent-György	Szamosújvár	Szász-Régen	Szászváros	Székely-Udvarhely	Sz.-Somlyó	Torda
Tiszta buza	mm.	760	659	625	750	780	700	
Elegy buza	"	600	500	500	650	580	500	
Rozs	"	500	470	500	600	480	500	
Árpa	"	480	450	500	500	—	525	
Zab	"	520	500	500	600	500	500	
Törökbuza	"	500	440	560	550	580	500	
Széna	"	450	250	250	250	300	200	
Alomszalma	"	200	120	120	100	150	40	
Tüzifa	km.	220	240	240	200	260	265	
Marhahus	kg.	44	40	44	48	48	44	
Október		23	23	21	21	24	—	23

Felelős szerkesztő és kiadó:

Szenterzsébeti Szakáts Péter.

Főmunkatárs: Nagy Kálmán.

Alapított 1848-ban.

FREUND A. és FIA

csász. és kir. szabadalmazott

nyereg-, szij- és bőröndárúk gyára

BUDAPEST,

IV. Koronaherceg-utca 3. szám.

Nagy választék lószerszámok, nyergek, ostorok, zablák, lópokróczok, istálló-szerek, lónyíró ollók és utazó-cikkekben, szivar- s szivarka-tárczák legjobb izlésű kivitelben. jutányos árakon. — Előírással nyeregszerelések tényleges és tartalékos tisz urak részére legolcsóbb árakon.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. 118 (3-20).

Felvétetik ujévtől egy, éves, nőtlen

segéd-kertész,

élelmezés, lakás, 96 frt fizetés és uti-költséggel.

Pályázatok gyümölcs- és konyhaher-tészeti szakértelemmel alábbi cím-re küldendők. — Felső-Láncz (Abauj-megye) utolsó posta Perény:

123. (1-3) **Lánczy Béla.**

A BÉCSI IPAR-BAZÁR!

Minden cikkk 97 kr.

a birodalom legkedveltebb és legszilárdabb üzletei kö-zé tartozik, melyben a leg-szükségesebb tárgyakat a valódi érték fele árán meg-kaphatni, melyről mindenki próba-megrendeléssel meg-győződhetik.

Minden cikkk 97 kr.

Egy bronz óra pontos szabályozású jól járó művel 97 kr.	Egy karmantyú női téli muff szőr-méből 97 kr.	Egy női ing svájci himzéssel fin. chiffonból 97 kr.
Egy műarany gyűrű utánzótt gyémántkövel 97 kr.	6 drb úri gallér legújabb divatu ki-vitelben 97 kr.	Egy női nadrág finom chiffon barket v. gyapjuból 97 kr.
Egy medaillon mely val. aranytól alig különbözt. 97 kr.	Pálinkás készlet 1 palack, 6 pohár, finom kivitelű 97 kr.	3 házi kötény szép divatos, mosó kivitelben 97 kr.
Egy valódi ezüst órákules panorama képpel 97 kr.	Egy horvotkés angol acéll, éles pengével 97 kr.	Egy műtájt pipa ezüst kupakkal min-den alaku 97 kr.
1 okarina mű-zeneszer pom-pas hangzású 97 kr.	1 varró-készlet legújabb divatu fel-szerelve 97 kr.	Egy csibuk pipa bossz szagos meg-y-faszárral 97 kr.
1 pár posztó férfi- vagy női házi-czipő 97 kr.	Egy női legyező díszes kivitelben szép darab 97 kr.	Egy pénztárca egészen bőrből erő-sen készítve 97 kr.
1 esernyő vízmentes, finom erős bottal 97 kr.	6 francia villa brit. ezüsből, erős és tartós 97 kr.	Egy női kabát francia carton vagy barketb. kész. 97 kr.
1 dí-lámpa igen távolra világít, 97 kr.	Egy levestzedő nagy kanál brit. ezüsből 97 kr.	Egy lepedő elkészítve, besze-gve erős vászomból 97 kr.
3 pár kézelő finom chiffonból, legújabb 97 kr.	6 kávéz tálcza elpusztíthatlan tar-tós és nagy 97 kr.	6 törő ruha elpusztíthatlan erős és nagy 97 kr.
1 toilett-tükör fölláttatandó, főkka-l felszerelve 97 kr.	Egy kávédaráló kitűnő erős szerke-zetű 97 kr.	1 finom asztalterítő fehér v. színes, kellő nagy csak 97 kr.
Egy zseb-kés fin, 4 pengével, du-góhuzóval 97 kr.	6 csemege-tányér, finom kris-tály üvegből 97 kr.	1 selyemkendő 1 rőf nagys. minden színű 97 kr.
Egy album arczképekre, finom kivitelű 97 kr.	6 ivópohár finom kristály üveg-ből 97 kr.	1 csipkekendő fekete vagy erém, fin. minőségű 97 kr.
6 evőkanál britaniai ezüsből erős, tartós 97 kr.	1 női nagy kendő meleg, téli gyapju-ság 97 kr.	Egy férfikalap finom lemezből min-den színben 97 kr.
3 asztali kés britaniai ezüsből, aczélpengével 97 kr.	Egy téli ruha 1-3 éves gyermek, csinos, elkész. 97 kr.	Egy pár keztyű meleg, téli gyapju-ból 97 kr.
12 kávéz kanál brit ezüsből, tar-tós minőségű 97 kr.	Ágyszőnyeg finom beszőtt mintákban 97 kr.	Egy alsó nadrág meleg Jäger-féle szövetű 97 kr.
Egy cukor-szelence brit ezüsből, igen csín 97 kr.	6 törülköző jó erős fehéritellen, minőségben 97 kr.	Egy lábravaló vászongatyva házi erős munka 97 kr.
6 drb. gyertya-tartó brit. ezüsből, nagyfajta 97 kr.	6 finom asztalkendő tüköletes nagy tebu-r vagy színes 97 kr.	3 pár női harisnya Jäger-féle kitűnő minőségű 97 kr.
6 kényugtató finom kristály üveg-ből 97 kr.	3 tiszta selyem zsebkendő, szétesz-szerinti szín. 97 kr.	12 drb zsebkendő színes szélekkel besze-gve 97 kr.
Egy műarany óraláncz, fölötte dí-szes kivitelb. 97 kr.	Egy téli sapka gőndör selyem szőrű kivitelben 97 kr.	Egy női corsett svájci him., chiffon v. barketb. 97 kr.
1 pár fülbevaló ezüsből foglalt mű-egymántkövel 97 kr.	4 nyakkendő különféle kivitelben selvemből 97 kr.	Egy női alsószoknya finom téli dísz ki-vitelb. 97 kr.
Egy karperecz fin. aranyhoz hason. kivitelben 97 kr.	Egy alsó ing meleg, Jäger-féle minőségű 97 kr.	Egy diszkötény fekete liszterből csipkedéssel 97 kr.
Egy valódi ezüst gyűrű, emlék-fel-irattal 97 kr.	1 uri ing chiffon vagy oxford, creton gallérral 97 kr.	1 tajték szipka borostyánszopoká-val bárs. tokb. 97 kr.
Egy harmonika fuvóhangszer, kitű-nő szépen szól 97 kr.	Hat pár férfi harisnya, meleg min. Jäger-féle 97 kr.	1 tűzszerszám villany, örök gyújtó készlettel 97 kr.
Egy üveg arany folyadék, minden bearányozható 97 kr.	Egy női fűző francia szabású igen tartós 97 kr.	Egy bugyeláris nagy alakban bank-jegynek 97 kr.

Csak 2 frt.

10 értékes ajándék!

1 pontosan járó bronz-óra, 1 valódi tajték szivarszipka, 1 elegáns szivartartó, 1 örökös tűzszerszám, 1 selyem vagy atlasznyak-kendő, 1 nyakkendő kékkel, 1 nickel crayon tollal, 1 tollkés fogtisztítóval, 1 gyűrű kővel ékítve, 1 bécsi emlék, tréfás tárgy.

Csak 1 frt 68 kr. drbjá mig a készletben tart, 5000 darab kitűnő ugnevezett „Huszár”-lópokrócz még mint a bunda, vastag mint a deszka és nag-sága 175 cm. hosszú, 130 cm. széles darabja csak 1 frt 68 kr. Párja 3 frt 30 kr.

Concert-Harmonika!

4 frt 50 kr.

Csak 4 frt 50 kr. könnyen kezelhető kitűnő Concert-Harmonika nagyszerű rezgő hangú zeneszer, igen tisztán hangzó tremoló- és bőgőkészülettel, 12 billen-tyűvel, finoman felszerelve

Megrendelések posta-utánvétellel mellett eszközöltet-nek, meg nem felelő tárgyakért a pénz visszazol-gáltatik, tehát tessék bizalommal rendelni.

Czím: **Fekete, Bécsi Ipar-Bazár**
„a magyar koronához”,
Bécs—Wien, V. ker., Rüdiger-utca N. 1/1.
121. (3-10).

A magyar királyi

államvasutak gépgyára

gőzcséplőgarniturái

hengerkazános lokomobiljai

szalmakazalozó-gépei

gőzkukoriczamorzsoló és Stibor-körtürészei

mindig csak a következő czim alatt rendelhetők meg:

A magyar királyi államvasutak gépgyárának vezérügynöksége

120 (1-3)

Budapest, VIII., József-körút 41. sz.

Gazdatiszti állás betöltendő

kerestetik egy elméletileg s gyakorlatilag képzett és több évi gyakorlattal bíró, nőtlen, keresztény vallású 30-35 éves

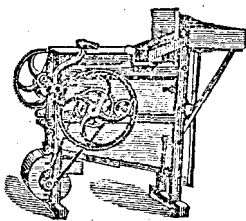
g a z d a t i s z t,

azok, kik a kolozsmonostori felsőbb gzd. tanintézetet végezték, előnyben részesülnek. Fizetés évente: teljes ellátás, 300 frt készpénz, 6 darab szarvasmarha és 1 drb lótartás.

Bővebb felvilágosítást e lap szerkesztőségénél nyerhetni. 122. (2-3)

Kukoricza-morzsolók

kéz és erőhajtásra, egyszerű és kettős szerkezettel, szelelővel és szelelő nélkül.

126 (1-10)

Gabona-rosták,
Konkolyozók (trieurök).
Széna- és szalmasajtók,
Takarmány-füllesztők,
Takarék-főző-üstök,
Szeceksavágók,
Répa- és burgonyavágók,
Darálók

elismert legjobb minőségben és szerkezettel készülnek

MAYFARTH PH. ÉS TÁRSA

gazdasági gépgyárában

BÉCS, III., Taborstrasse 76. sz.

Árjegyzékek ingyen. — Képviselek felvételnek.

A

LEGJOBB MAGYAK

KAPHATÓK

MAUTHNER ÖDÖN

MAGKERESKEDÉSÉBEN

Főüzlet:

Andrássy-ut 23. szám.

BUDAPESTEN

Fióküzlet:

Koronaherceg-utca 18.

Az új őszi árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

1 (43-52)

1893. Vetőgép versenyenél Atrakon, az első díjat ismét Kühne E. „Hungaria Drill“ sorvetője nyerte el.

KÜHNE E. gazdasági gépgyára Mosonban.

(Alakult 1856.)

Főraktár: Budapest, VI. ker. Váci-körút 21.

ajánlja:

Ventzky-féle szab. takarmány füllesztőit három nagyságban.

(Többszörösen kitüntetve, legutóbb 1893. szeptember hóban Bécsben tartott versenyen. Elismerő bizonyítványokkal szívesen szolgálók.)

Répa- és burgonyamosók, Répavágók és zuzók; szeceksavágók, darálók és kukoricza-morzsolók minden nagyságban. Takarmány kamrák teljes berendezése, szelelő magtárrosták, konkolyozók, gabnatartók sat. sat. raktáron.

124. (1-11)

1893. szeptember Bécs. Első díj. a mezőgazdasági miniszterium nagy ezüst érme takarmánykészítő gépeiért.

